

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 267.895 van 1 oktober 2026
in de zaak A. 249.211/IX-11.082**

In zake: XXXX
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Hilde Minnen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Ballaarstraat 69-71 bus 5
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW KOB A REGIO HEIST-OP-DEN-BERG – LIER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Philippe Vande Castele
kantoor houdend te 2900 Schoten
Klamperdreef 7
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 18 september 2026, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de beroepscommissie van de vzw KOB A Regio Heist-op-den-Berg – Lier van 8 september 2026 waarbij aan verzoeker een oriënteringsattest B, met clausulering voor de studierichtingen met doorstroomfinaliteit, Sportbegeleiding tso en Topsport (dubbele finaliteit) tso, wordt toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij beschikking van 21 september 2026 werd de procedurekalender vastgesteld.

De verwerende partij heeft een nota met opmerkingen en een administratief dossier ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 28 september 2026, om 12.00 uur.

Staatsraad Jurgen Neuts heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hilde Minnen, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Philippe Vande Castele, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Daniël Plas heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is tijdens het schooljaar 2025-2026 leerling in het eerste leerjaar van de tweede graad ‘Sport’ (dubbele finaliteit) in het Heilig-Hartcollege te Heist-op-den-Berg, waarvan de verwerende partij het schoolbestuur is.

3.2. Op het einde van het schooljaar behaalt verzoeker een algemeen jaarcijfer van 56%, met jaartekorten voor Engels (37%), geschiedenis (49%) en gymnastiek (40%).

De klassenraad beslist om aan verzoeker een oriënteringsattest B uit te reiken, met clausulering voor de studierichtingen met doorstroomfinaliteit, Sport tso en Topsport (dubbele finaliteit) tso. De motivering luidt als volgt:

“[Verzoeker] behaalt een onvoldoende voor de vakken Engels (37%), geschiedenis (49%) en gymnastiek (40%), in totaal 5 weekuren. Hij behaalt een zwak resultaat voor de vakken aardrijkskunde (53%), Frans (52%), godsdienst (53%), natuurwetenschappen (55%), Nederlands (53%), basics (58%), ritmisch-expressieve vorming / contact & verdediging (58%), sport & wetenschappen (59%) en wiskunde (57%), in totaal 17 weekuren. Voor de vakken mens & informatica (81%), muzikale opvoeding (62%), atletiek (61%), biomechanica (67%), doel- en terugslagspelen (61%), sport &agogisch handelen (63%) en zwemmen (76%) behaalt hij goede resultaten. Remediëring werd aangeboden voor Engels en sport. [Verzoeker] heeft hier voor Engels geen gebruik van gemaakt. Voor sport ging hij er te weinig op in.

Als gevolg hiervan clauseert de klassenraad bijgevoegde richtingen.”

3.3. Overleg met de directeur leidt tot een nieuwe bijeenkomst van de klassenraad op 27 augustus 2026. De klassenraad beslist om het B-attest met de voormelde clausulering te behouden. Gemotiveerd wordt:

“Tijdens de herdeliberatie werden de aangebrachte elementen mee in overweging genomen. [Verzoeker] heeft gedurende het hele schooljaar de kans gekregen om zich bij te werken onder begeleiding en niet afgelegde toetsen in te halen. Hiervan werden [verzoeker] en zijn ouders meermaals op de hoogte gebracht via mail, planner en mondelinge toelichting.”

Daarop dient verzoeker een bezwaar in bij het schoolbestuur.

3.4. Op 8 september 2026 beslist de beroepscommissie om aan verzoeker een B-attest toe te kennen, met clausulering voor de studierichtingen met doorstroomfinaliteit, Sportbegeleiding tso en Topsport (dubbele finaliteit) tso.

Dat is de bestreden beslissing. Ze is als volgt gemotiveerd:

“2.b

Wat betreft het leerplan voor de richtingspecifieke vakken (‘Sport’), dit is opgesteld voor de graad en voor het volledige domein, inclusief de 2 weekuren basisvorming (‘L.O.’).

De school heeft, onder auspiciën van het schoolbestuur, de evaluatieprincipes vastgelegd als volgt:

- de evaluatie gebeurt op het einde van elk leerjaar (dus niet op het einde van elke graad);

- de richtingspecifieke vorming wordt opgedeeld in een aantal vakken, waarvoor de leerling apart geëvalueerd wordt, deels via permanente evaluatie, deels via het klassieke proefwerkensysteem.

De rapportering gebeurt dan ook op die manier: Sport krijgt geen quoterings, wel de verschillende vakken, die elk een aantal specifieke te bereiken leerplandoelen evalueren en dienovereenkomstig over een aantal weekuren beschikken om dat te doen.

De beroepscommissie kan niet aannemen dat verzoekers dat anders zouden hebben gezien. In elk geval dient zij zich te richten naar de beschikkingen van het schoolbestuur.

[...]

4.

[Verzoeker] blijkt doorheen het schooljaar opvallend wisselende resultaten te hebben behaald.

Hij behaalt een onvoldoende jaartotaal voor de vakken

- Engels (2 weekuren): 37 % [...]
- Gymnastiek (2 weekuren): 40 % [...]
- Geschiedenis (1 weekuur): 49 % [...]

Hij behaalt een net voldoende resultaat voor de vakken

- Frans (2 weekuren): 52 % [...]
- Aardrijkskunde (1 weekuur): 53 % [...]
- Godsdienst (2 weekuren): 53 % [...]
- Nederlands (4 weekuren): 53 % [...]
- Natuurwetenschappen (2 weekuren): 55 % [...]
- Wiskunde (3 weekuren): 57 % [...]

Betere resultaten staan er voor de vakken

- Basics (1 weekuur): 58 % [...]
- REV & contact & verdediging (1 weekuur): 58 % [...]
- Sport en wetenschappen (1 weekuur): 59 % [...]
- Atletiek (2 weekuren): 61 % [...]
- Doel- en terugslagspelen (2 weekuren): 61 % [...]
- Muzikale opvoeding (1 weekuur): 62 % [...]
- Sport & agogisch handelen (2 weekuren): 63 % [...]
- Biomechanica (1 weekuur): 67 % [...]

Echt goede resultaten haalt hij enkel op

- Zwemmen (1 weekuur): 76 % [...]
- Mens en informatica (1 weekuur): 81 % [...]

Op 56 deelcijfers zijn er 16 onvoldoendes.

In totaal behaalt [verzoeker] 56 % (I: 55 – II: 57)

Met Kerstmis haalde [verzoeker] 6 onvoldoendes, in juni 2.

[Verzoeker] is gestegen in elf vakken: Godsdienst (19 %), Muzikale opvoeding (12 %), Aardrijkskunde (10 %), Nederlands (9 %), Sport & wetenschappen (9 %), Frans (8 %), Geschiedenis (5 %), Wiskunde (4 %), Engels (3 %), Zwemmen (2 %), Sport en agogisch handelen (1 %).

Hij daalde in 5 vakken: Gymnastiek (38 %), Mens en informatica (21%), Biomechanica (9 %), REV & contact & verdediging (8 %), Natuurwetenschappen (1 %).

Dat [verzoeker] een 'positieve evolutie' heeft doorgemaakt zal de beroepscommissie niet ontkennen, evenmin dat hij in juni twee onvoldoende resultaten had en met Kerstmis zes. Het neemt echter niet weg dat zijn totaalresultaat in juni nog altijd maar 57 % bedroeg en dat hij in totaal, over het schooljaar, nog altijd drie onvoldoendes haalde, op vakken die 5 weekuren vertegenwoordigen of 16 % van het totale lessenspakket.

Dat alleen al verklaart waarom de delibererende klassenraad, en na hem de beroepscommissie, niet zonder meer een oriënteringsattest A kan toekennen.

5.

[Verzoeker] vraagt dat zou gemotiveerd worden waarom [verzoeker] geen kans op slagen zou hebben in de geclausuleerde richtingen en stelt meer bepaald de opmerkingen van de klassenraad rond remediëring in vraag.

De klassenraad heeft dat beknopt weergegeven (van hem vraagt de wetgever enkel een synthese van zijn motieven) in zijn motivatie: remediëring is aan [verzoeker] blijkbaar niet besteed.

[Verzoeker] heeft, voor het vak Gymnastiek, herhaaldelijk kansen gekregen om proeven in te halen na de reguliere lestijd; dat was dan blijkbaar te veel gevraagd, want hij ging er nauwelijks op in.

Oorzaak daarvan zou een blessure zijn. Dat vindt de beroepscommissie niet bevestigd in het dossier en ook niet in de bij het beroepsschrift gevoegde overtuigingsstukken. Einde augustus 2025 blijkt [verzoeker] een ongeval te hebben gehad; als gevolg daarvan kon hij niet voluit schoolsport doen tot en met 9 november 2025. Er is opnieuw een attest voor de periode 26 februari tot 3 april 2026.

Uit de rapporten blijkt dat [verzoeker] voor enkele sportvakken geen cijfer kreeg voor het eerste trimester. Voor die sportvakken kreeg hij wel een cijfer voor het tweede semester. De vraag waarom hij voor Gymnastiek dan geen proeven heeft kunnen afleggen en voor de andere vakken wel, blijft onbeantwoord. De doktersattesten hebben het over fysieke sportinspanningen en niet expliciet over Gymnastiek.

6.

Uit het dossier komt een beeld naar voor van een leerling die voor school weinig doet én daarnaast ook de lessen geregeld stoort.

Dat heeft uiteraard een weerslag op de resultaten. Wanneer de beroepscommissie nog opmerkingen in die zin aantreft in mei 2026, dan wijst dat erop dat [verzoeker] die attitude niet had aangepast.

[Verzoeker] kan zich met zijn leerstoornis een dergelijke studiehouding niet permitteren (hij beschikt over 'gemiddelde cognitieve mogelijkheden'). Compenserende maatregelen hebben dan weinig of geen effect.

Uit de resultaten blijkt ook dat [verzoeker] een rekenaar is: staat er een 'veilig' resultaat voor een vak, dan is het volgende cijfer niet goed, en omgekeerd.

Die studiehouding, die deels verklaart waarom het totaal resultaat van [verzoeker] zelfs in het tweede semester ondermaats blijft, kan op zichzelf

geen reden zijn om [verzoeker] het oriënteringsattest A niet toe te kennen, maar indien een leerling door die studiehouding een aantal onvoldoende resultaten behaalt zal de delibererende klassenraad, en na hem de beroepscommissie, daarin wel een reden zien om die onvoldoendes met een strengere blik te bekijken.

Kortom: de beroepscommissie vindt in het dossier geen enkele reden om de resultaten van [verzoeker] met door een andere bril te bekijken. Op grond van de gegevens in het dossier mag de beroepscommissie ervan uitgaan dat [verzoeker] remediëeringsmaatregelen niet ernstig neemt en dat waarschuwingen weinig indruk maken op hem.

Het is dus niet zonder reden dat de klassenraad [verzoeker] de raad geeft om een gepaste richting te zoeken in de arbeidsgerichte finaliteit.

7.

Op basis van haar bevindingen concludeert de beroepscommissie dat een clausulering voor de dubbele finaliteit onverkort op haar plaats zou zijn. Anderzijds zag de delibererende klassenraad blijkbaar, en minstens in principe, wel nog mogelijkheden en heeft hij enkel de sportrichtingen uitgesloten. Het lijkt de beroepscommissie niet in het belang van de leerling om de delibererende klassenraad hierin niet te volgen en de clausulering uit te breiden tot de volledige dubbele finaliteit.”

IV. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

4. Krachtens artikel 17, § 1, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat de zaak te spoedeisend is voor een behandeling ervan in een beroep tot nietigverklaring en indien minstens één ernstig middel wordt aangevoerd waarvan het onderzoek zich leent voor een versnelde behandeling en waarmee de nietigverklaring van de bestreden beslissing *prima facie* kan worden verantwoord. Overeenkomstig paragraaf 5 van datzelfde artikel wordt de zaak behandeld bij uiterst dringende noodzakelijkheid en derhalve binnen een termijn van vijftien dagen of minder, wanneer zulks in het opschrift wordt vermeld.

V. Spoedeisendheid – uiterst dringende noodzakelijkheid

5. Gelet op de vaste rechtspraak van de Raad van State met betrekking tot de onmogelijkheid om zonder verlies van een schooljaar de studie

van zijn keuze voort te zetten, wijst verzoeker terecht erop dat de gewone schorsingsprocedure weinig dienstig is om hem voor zo'n verlies te behoeden.

Eveneens terecht betwist de verwerende partij niet dat aan deze schorsingsvoorwaarde is voldaan.

VI. Ernst van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

6. Een eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 'betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen', de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Verzoeker zet vooreerst uiteen dat hij de beroepscommissie uitdrukkelijk heeft verzocht om hem bijkomende proeven of een remediërende taak op te leggen. Daarvoor verwijst hij naar het vierde en het vijfde middel dat hij voor de beroepscommissie heeft aangebracht. Volgens verzoeker bevat de bestreden beslissing geen antwoord op deze vraag. Dat was, zo stelt hij, nochtans "geen bijkomstig argument". Hij wijst erop dat hij tijdens het schooljaar "langdurig geblesseerd [was] en [...] hierdoor gedurende een aanzienlijke periode niet in staat deel te nemen aan evaluatiemomenten voor Gymnastiek". Precies het resultaat voor dat vak, wordt als één van de drie jaartekorten aangehaald om de attestering op te steunen. Wanneer twijfel erover bestaat of enkele tekorten aantonen dat een leerling onvoldoende slaagkansen heeft in welbepaalde vervolgoopleidingen en één tekort betrekking heeft op een onderdeel waarvoor de leerling wegens een geattesteerde blessure niet op een normale wijze aan alle evaluatiemomenten kon deelnemen, mag volgens verzoeker van de beroepscommissie worden verwacht dat zij uiteenzet waarom zij geen aanleiding zag tot een bijkomende verificatie van de

verworven competenties. De verwijzing naar remediërmogelijkheden tijdens het schooljaar volstaat niet, zo besluit verzoeker. Immers, zijn vraag was bedoeld om na te gaan of hij onvoldoende competenties bezit om de betrokken studierichtingen voort te zetten.

Vervolgens noemt verzoeker het “verband tussen de vastgestelde tekorten en de concrete omvang van de opgelegde clausulering” een “tweede fundamenteel probleem”. Hij wijst erop te zijn uitgesloten van de studierichting ‘Sportbegeleiding’, terwijl dit een studierichting van de derde graad betreft. Alleen al daarom vindt verzoeker dat de bestreden beslissing een “ernstige onzorgvuldigheid” inhoudt.

De jaartekorten voor Engels en geschiedenis kunnen volgens verzoeker “moeilijk” verklaren waarom hij van de sportrichtingen met dubbele finaliteit is uitgesloten. Hij wijst erop dat de bestreden beslissing hem toelaat om naar het volgende leerjaar van alle andere studierichtingen met dubbele finaliteit over te gaan. In die richtingen geldt hetzelfde leerplan voor de twee voormelde vakken. Daaruit leidt verzoeker af dat de tekorten voor die vakken geen beletsel zijn om naar het volgende jaar over te gaan. Bijgevolg, zo redeneert verzoeker, is het resultaat voor ‘gymnastiek’ determinerend voor de uitsluiting van de sportrichtingen. Op dat vlak vertoont de bestreden beslissing “ernstige leemten”, meent verzoeker. Zoals hij de beroepscommissie al heeft voorgelegd, voert verzoeker aan dat de leerplandoelen voor ‘Sport’ in de tweede graad “als geheel” worden geformuleerd. Er zijn geen afzonderlijke leerplandoelen voor ‘gymnastiek’. Daarbij wijst verzoeker op zijn cijfers voor de verschillende “sport gerelateerde onderdelen”, die volgens hem een “veel genuanceerder beeld” tonen. Verzoeker beklaagt zich erover dat uit de bestreden beslissing niet blijkt op grond van welke vooraf vastgestelde evaluatiecriteria aan één onvoldoende voor ‘gymnastiek’ een zodanig doorslaggevend gewicht mag worden toegekend dat dit een clausulering voor de door hem geambieerde sportrichting verantwoordt. Evenmin wordt volgens verzoeker concreet aangegeven welke essentiële

leerplandoelen hij niet zou hebben bereikt en waarom die niet-bereikte doelstellingen zijn slaagkansen in het volgende leerjaar zouden hypothekeren.

Verzoeker benadrukt voorts dat een B-attest noodzakelijk een prospectief onderzoek en een bijzondere zorgvuldigheid in de motivering vergt. De inschatting van de toekomstige slaagkansen moet worden gerelateerd aan de concrete en objectieve gegevens van het leerlingendossier, zo stelt hij. Verzoeker erkent drie jaartekorten te hebben behaald, maar wijst ook op zijn “talrijke voldoende tot goede” resultaten, “in het bijzonder voor de sport gerelateerde vakken”. Volgens verzoeker erkent de beroepscommissie de positieve evolutie in zijn resultaten, wat een “essentieel gegeven” is bij de beoordeling van zijn slaagkansen in een volgend leerjaar. Hij doet gelden dat de beroepscommissie het niet aangewezen achtte om de clausulering uit te breiden tot de volledige dubbele finaliteit; zij zag dus nog slaagkansen binnen andere richtingen van die finaliteit. Dan blijft volgens verzoeker de “kernvraag” onbeantwoord, namelijk welke concrete en objectieve gegevens uit zijn dossier verantwoorden dat hij niet in de sportrichtingen binnen dezelfde finaliteit zou kunnen slagen. Een concrete beoordeling op dat vlak ontbreekt, aldus verzoeker. De beroepscommissie beperkt zich tot het opsommen van de resultaten en verwijzen naar de evaluatiewijze binnen de school.

7. In de nota met opmerkingen wijst de verwerende partij onder meer erop dat verzoeker de bestreden beslissing ten onrechte tot één cijfer – voor ‘gymnastiek’ – reduceert. De bestreden beslissing steunt echter op een globale beoordeling: drie onvoldoendes, zwakke resultaten voor andere vakken (tussen 52% en 59%) en een globaal resultaat van 56%. Ook de inzet van verzoeker is volgens de verwerende partij een relevant gegeven. In het bijzonder van belang, noemt zij het, dat de zwakke resultaten ook voorkomen bij de richtingspecifieke vakken. Dat verzoeker voor alle andere vakken met betrekking tot sport “voldoende tot goede resultaten” behaalt, noemt de verwerende partij “onvolledig”. Zij benadrukt tevens dat verzoeker tijdens het schooljaar “behoorlijk [is] opgevolgd en tevens meermaals verwittigd”. De beroepscommissie mocht dan

ook in redelijkheid oordelen dat verzoeker, die “slechts nipt of niet slaagt voor het merendeel van de richtingspecifieke onderdelen”, onvoldoende slaagkansen heeft in het tweede leerjaar van dezelfde graad. Daar worden, zo stelt de verwerende partij, de leerlijnen “verder en op een hoger niveau [...] uitgebouwd”. In andere richtingen van de dubbele finaliteit behoudt hij wél voldoende perspectief.

Volgens de verwerende partij staat het administratief dossier dat verzoeker de gelegenheid heeft gekregen om de niet-afgelegde toetsen in te halen, dat hij daarvan onvoldoende gebruik heeft gemaakt en dat het resultaat voor ‘gymnastiek’ steunt op een voldoende en betrouwbare evaluatiegrond. De bestreden beslissing verwijst uitdrukkelijk naar de kansen die verzoeker heeft gekregen om zich “bij te werken”. Het ontbreekt, volgens de verwerende partij, niet aan te vergeefse herinneringen. De beroepscommissie heeft afdoende geantwoord op het argument van de blessures van verzoeker. Het lage cijfer voor ‘gymnastiek’ in het tweede semester is, naar het oordeel van de verwerende partij, te wijten aan “het stelselmatig niet inhalen van gemiste proeven”. Niet is voorzien, zo stelt zij, om die proeven in de vorm van een bijkomende proef in te halen. Het is overigens niet gevraagd.

De verwerende partij benadrukt dat het B-attest geen sanctie uitmaakt, maar het resultaat is van een verantwoorde pedagogische en toekomstgerichte beoordeling van de behaalde resultaten, van de aangeboden ondersteuning, van de mate waarin die ondersteuning effect had en van de haalbaarheid van een vervolg in de studierichtingen ‘Sport’ en ‘Topsport’. Volgens haar betekent de pedagogische keuze om leerlingen met medische moeilijkheden of leerstoornissen maximaal te ondersteunen, niet dat een school die leerlingen “koste wat het kost” in de studierichting van hun keuze moet laten voortgaan. Zij moet eerlijk beoordelen of de leerplandoelstellingen voldoende zijn bereikt en of verdere studievoortgang in een bepaalde richting haalbaar en verantwoord is. De verwerende partij stelt dat verzoeker voor de beroepscommissie heeft geargumenteed dat het vak ‘gymnastiek’ niet kon meetellen als onvoldoende en dat maar drie weekuren overbleven waarvoor een onvoldoende was behaald,

waarvan niet was aangetoond dat ze de clausulering rechtvaardigen. Nu redeneert verzoeker, zo betoogt de verwerende partij, dat de algemene vakken de clausulering niet determineren en dat de beroepscommissie niet verantwoordt waarom alleen het resultaat voor ‘gymnastiek’ de clausulering ondersteunt. De verwerende partij argumenteert dat de beroepscommissie drie onvoldoendes, naast een aantal “ondermaatse resultaten”, telt en op grond daarvan tot de conclusie komt dat zij “de dubbele finaliteit tout court geheel zou moeten uitsluiten”, wat zij evenwel niet heeft gedaan. Zij besluit dat “de behaalde onvoldoende schoolresultaten (en [verzoekers] inzet) terecht de beslissing tot het afleveren van een B-attest met de opgegeven clausulering” rechtvaardigen.

Beoordeling

8.1. Voor zover verzoeker de beroepscommissie verwijt niet te hebben geantwoord op zijn vraag om bijkomende proeven, lijkt hij die kritiek in zijn verzoekschrift voor de Raad van State alleen in verband te brengen met het vak ‘gymnastiek’. Immers, waar verzoeker betoogt dat zijn vraag “geen bijkomstig argument” was, omdat hij tijdens het schooljaar “langdurig geblesseerd” was, kan dat op het eerste gezicht niet worden betrokken op de vakken Engels en geschiedenis – de andere vakken waarvoor verzoeker een jaartekort laat optekenen. Integendeel, bevestigt hij aldaar dat hij “gedurende een aanzienlijke periode niet in staat [was] deel te nemen aan evaluatiemomenten voor Gymnastiek”.

8.2. Verzoeker verwijst uitdrukkelijk naar het “vierde en vijfde middel” in zijn bezwaarschrift voor de beroepscommissie.

In dat vierde middel dringt hij bij de beroepscommissie erop aan om “ondergeschikt” een “formele waarschuwing” of een “gerichte vakantietaak” opgelegd te krijgen; van een bijkomende proef lijkt in dat middel geen sprake.

In het vijfde middel – “meer ondergeschikt” – vraagt hij wel om een bijkomende proef, zij het slechts voor “Engels en/of Geschiedenis”, en dus niet voor ‘gymnastiek’. Integendeel, verzoeker doet in dat verband gelden:

“Het tekort voor Gymnastiek kan niet afzonderlijk meetellen aangezien dit een onderdeel is van het vak Sport waarvoor [verzoeker] wel slaagde.”

In het beschikkend gedeelte van zijn bezwaarschrift vraagt hij aan de beroepscommissie:

“In meer ondergeschikte orde, [hem] toe te laten om een bijkomende proef af te leggen voor Engels en/of Geschiedenis.”

8.3. Vooralsnog neemt de Raad van State aan dat een leerling geen ‘recht’ heeft op bijkomende proeven. Het behoort tot de autonomie van – in dit geval – de beroepscommissie om te oordelen of een leerling aan een bijkomende proef moet worden onderworpen. Het is *prima facie* slechts wanneer het delibererende orgaan door bijzondere omstandigheden meent op het einde van een schooljaar toch niet over alle nodige informatie te beschikken om over het al dan niet slagen van de leerling oordeelkundig te beslissen, dat het over de mogelijkheid beschikt om zijn beslissing uit te stellen en om de leerling, uitzonderlijk, bijkomende proeven te laten afleggen. Het toestaan van bijkomende proeven lijkt bijgevolg de uitzondering te zijn, niet de regel. In principe beschikt een klassenraad of beroepscommissie over voldoende inzicht om zich over de prestaties van een leerling te buigen.

Verzoeker lijkt in zijn verzoekschrift geen enkel element aan te voeren dat ertoe noopt dat dit uitgangspunt in zijn geval moet worden verlaten.

Wat voorafgaat, doet in de huidige stand van de rechtspleging aannemen dat alleen wie uitdrukkelijk om de gunst van zo’n bijkomende proef vraagt, hierop ook een duidelijk antwoord mag verwachten. Bij gebrek aan enige vraag of eis daartoe, lijkt verzoeker zich bezwaarlijk erover te mogen beklagen in

de bestreden beslissing geen antwoord te hebben teruggevonden waarom hij geen bijkomende proef voor ‘gymnastiek’ heeft opgelegd gekregen.

8.4. Nog daargelaten of een bijkomende proef voor dat vak mogelijk is, nu de verwerende partij erop wijst dat dit vak het voorwerp uitmaakt van permanente evaluatie – wat verzoeker *prima facie* op geen enkel ogenblik betwist – mist het middel in die mate de vereiste ernst.

9. Verzoeker neemt tevens aanstoot eraan dat in de bestreden beslissing voor hem een studierichting wordt geclausuleerd die alleen in de derde graad voorkomt.

De verwerende partij erkent dat het om een materiële misslag gaat.

Op het eerste gezicht valt niet in te zien welk belang verzoeker heeft bij deze grief. Immers, onmogelijk kan hij zich voor die studierichting in de derde graad aanbieden, aangezien hij de tweede graad nog niet heeft beëindigd.

In die mate is het middel evenmin ernstig.

10. Verzoeker betoogt voorts dat de clausulering “onzorgvuldig” is en “niet draagkrachtig [wordt] verantwoord”; de “prospectieve beoordeling vindt onvoldoende steun in de concrete resultaten”.

11. De bestreden beslissing kent aan verzoeker een B-attest toe.

Naar luid van artikel 70, eerste lid, 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 ‘over de organisatie van het secundair onderwijs, wat leerlingen betreft’ (“organisatiebesluit”) betekent dit dat “de leerling het tweede leerjaar van de eerste graad, het eerste of tweede leerjaar van

de tweede graad of het eerste leerjaar van de derde graad van de dubbele finaliteit – kso of tso met vrucht en met clausulering heeft beëindigd”.

Een clausulering wil zeggen, zo leert artikel 61, eerste lid, van het organisatiebesluit, dat “aan de overstap naar een hoger leerjaar beperkingen worden opgelegd”. In het eerste leerjaar van de tweede graad kunnen clausuleringen worden opgelegd in de vorm van “de uitsluiting van een of meer finaliteiten, onderwijsvormen of afzonderlijke structuuronderdelen”.

Een clausulering mag studiekeuzes in de loop van het secundair onderwijs niet vroegtijdig sterk verengen, zo bepaalt artikel 61, derde lid, 1°, van het organisatiebesluit.

12. De vaststelling dat de leerling het leerjaar “met vrucht” heeft beëindigd, doet vooralsnog onder meer aannemen dat de motivering van een B-attest de redenen moet kenbaar maken waarom de leerling die geslaagd is verklaard – en die dus bekwaam wordt geacht zijn studies in een volgend leerjaar voort te zetten – toch de toegang tot welbepaalde finaliteiten, onderwijsvormen of afzonderlijke structuuronderdelen moet worden ontzegd.

Het clausuleren vergt een ‘prospectief’ onderzoek, dit wil zeggen: een vooruitziend en de toekomst verkennend onderzoek. De leerling is immers geslaagd, want heeft “rekening houdend met het pedagogisch project van de school [...] in voldoende mate de doelstellingen, vastgelegd door of krachtens decreet- of regelgeving en opgenomen in het curriculumdossier en in de leerplannen, [...] bereikt of nagestreefd” (artikel 60, eerste lid, van het organisatiebesluit) en wordt dus geacht zijn studies te kunnen voortzetten. Toch oordeelt de beroepscommissie dat de betrokken leerling in het volgende schooljaar welbepaalde studierichtingen niet aankan. Met dit oordeel stelt de beroepscommissie zich als het ware in de plaats van de klassenraad van het volgende schooljaar, tot wiens autonomie het immers behoort om over het al dan niet slagen voor dát schooljaar te oordelen.

De clausulering beperkt ook de principiële vrijheid van studiekeuze van de leerling (of van zijn ouders). De beroepscommissie kan op grond van de zwakke studieresultaten een onderbouwd advies geven om een richting te ontraden, of zelfs een formele waarschuwing, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid laten bij de leerling die, het zij herhaald, geslaagd is verklaard. De beroepscommissie die een clausulering oplegt, verkiest echter in de plaats van die leerling de studiekeuze gedeeltelijk te bepalen.

13. De aard van de prospectieve deliberatie moet een klassenraad of beroepscommissie bij het uitreiken van een B-attest tot omzichtigheid in de motivering nopen, zowel vanuit formeel oogpunt – de uitdrukkelijke en afdoende vermelding van de motieven in de deliberatiebeslissing – als vanuit materieel oogpunt – de aanwezigheid van een deugdelijke grondslag van die beslissing in het dossier. Een inschatting van de toekomstige studies van een leerling is geen nattevingerwerk. Van de beroepscommissie die een B-attest uitreikt, wordt verwacht dat zij met overtuigende motieven aantoont dat de kansen van de betrokken leerling om te slagen voor het volgende leerjaar van dezelfde studierichting zó miniem zijn, dat hem zelfs niet de mogelijkheid mag worden geboden dat volgende leerjaar in die studierichting aan te vatten. Een dergelijke prospectieve beslissing om te clausuleren moet des te meer steunen op de concrete en objectieve gegevens van het individuele dossier van de betrokken leerling. De vooruitblik van de klassenraad of beroepscommissie is noodzakelijk ook deels subjectief. Daarom moet het daartoe beslissende orgaan deze deels subjectieve vooruitblik over het gebrek aan redelijke slaagkansen van een leerling in een volgend jaar koppelen aan de beschikbare gegevens van het dossier en in het bijzonder aan de bagage waarover de leerling op dat ogenblik beschikt – of net níét beschikt.

14. Ter terechtzitting bevestigt verzoeker de wens om over te gaan naar het volgende leerjaar ‘Sport’ (dubbele finaliteit – tso), waarvan hij niet lijkt te betwisten dat de bestreden beslissing hem dat verhindert.

15. In de nota met opmerkingen doet de verwerende partij gelden dat de bestreden beslissing steunt op “drie onvoldoendes”, “zwakke resultaten tussen 52 % en 59 %”, “een globaal jaarresultaat van 57 %” en “de inzet” van verzoeker.

Lezing van de bestreden beslissing spreekt zulks op het eerste gezicht niet tegen.

16. Wat de “drie onvoldoendes” betreft, lijken de jaartekorten voor Engels en geschiedenis niet determinerend te zijn om verzoeker de toegang tot de studierichting ‘Sport’ te ontzeggen.

Immers, verzoeker wordt slechts voor twee studierichtingen met dubbele finaliteit geclausuleerd; beide hebben een “sportprofiel”.

Van alle andere studierichtingen met dubbele finaliteit wordt verzoeker níét uitgesloten. In dat verband doet verzoeker *prima facie* niet zonder grond opmerken dat de jaartekorten voor de twee voormelde vakken géén “beletsel [vormen] om naar het volgende leerjaar binnen de dubbele finaliteit over te gaan”, nu voor deze vakken in al die studierichtingen – en ook in ‘Sport’ – dezelfde leerplannen gelden. De verwerende partij weerspreekt zulks niet, zo lijkt.

17.1. Wat de “zwakke resultaten tussen 52 % en 59 %” en het algemeen jaartotaal van 56% betreft, dient voornamelijk erop te worden gewezen dat dit wél slaagcijfers zijn.

17.2. Wanneer een beroepscommissie tot het besluit komt dat de slaagkansen van een leerling in een volgend leerjaar zodanig miniem zijn, dat hij van bepaalde studierichtingen moet worden uitgesloten, en daarbij meent te kunnen steunen op slaagcijfers van die leerling, moet zij op het eerste gezicht met grote omzichtigheid, omstandig en precies, aan de hand van onderwijsdoelen en leerplannen gerelateerd aan de concreet behaalde (deel)resultaten, uiteenzetten waarom de voorhanden zijnde – voldoende – resultaten toch de kansen van die

leerling determineren voor het verwerven van de volgend jaar in de door hem geambieerde studierichting vereiste kennis en kunde voor die vakken.

17.3. Dat doet de beroepscommissie in de bestreden beslissing *prima facie* echter niet. Zij somt, zo lijkt, de volgens haar “opvallend wisselende resultaten” op en catalogeert de jaartotalen voor de verschillende vakken als “onvoldoende”, “net voldoende”, “[b]etere” en “[e]cht goede” resultaten. De beroepscommissie vermeldt het jaartotaal, de onvoldoendes met Kerstmis en in juni. Zij ziet stijgingen en dalingen in de cijfers van verzoeker en ontkent niet dat hij een “positieve evolutie” heeft doorgemaakt. Evenwel neemt dit volgens haar het “totaalresultaat” en de “drie onvoldoendes” niet weg, wat “alleen al” verklaart waarom geen A-attest werd gegeven.

Hoe die cijfers concreet het attest met de voormelde clausulering moeten verantwoorden, maakt de beroepscommissie vooralsnog niet inzichtelijk, laat staan op de wijze zoals hiervóór beschreven.

18.1. Er is nog de onvoldoende voor ‘gymnastiek’. Verzoeker lijkt zijn resultaten voor dat vak niet te betwisten.

Evenmin wordt betwist, zo lijkt, dat een leerling die een jaartekort behaalt, in beginsel voor dat vak niet de leerplandoelstellingen heeft bereikt.

18.2. Op het eerste gezicht laat het voor de voorliggende zaak relevante leerplan ‘Sport’ in de tweede graad in de dubbele finaliteit, zich zo lezen dat de leerplandoelen voor het sportgedeelte bewegingsdoelen en persoonsdoelen bevatten, die overheen de verschillende bewegingsdomeinen zijn geformuleerd. Gymnastiek is één van die opgelegde (individuele) bewegingsdomeinen, naast atletiek en zwemmen. Daarnaast zijn er ook interactieve bewegingsdomeinen (contact en verdediging, doelspelen en terugslagspelen) en ritmisch-expressieve

bewegingsdomeinen (ritmische vorming en dans). Voor geen van die bewegingsdomeinen lijken specifieke leerplandoelen te bestaan.

De Raad van State neemt voorshands aan dat zulks niet eraan in de weg staat dat de leerplandoelstellingen voor ‘Sport’ worden geëvalueerd op basis van afzonderlijke vakken, bijvoorbeeld per bewegingsdomein. Het lijkt immers tot de pedagogische vrijheid van iedere onderwijsinstelling te behoren hoe zij concreet aan een en ander gestalte geeft.

18.3. In zo’n geval moet de beroepscommissie *prima facie* wél erop bedacht zijn dat zij bij haar prospectief onderzoek voldoende rekening ermee houdt dat de leerplandoelen overkoepelend zijn geformuleerd, voor een ruimer geheel van bewegingsdomeinen, en dat zij vervolgens uitdrukkelijk onder woorden brengt waarom de resultaten voor één bewegingsdomein – of, zoals te dezen één vak – toch doorslaggevend worden geacht; met andere woorden, waarom het in onvoldoende mate bereiken van de leerplandoelen voor één bewegingsdomein zó bepalend is, dat daaruit moet volgen dat de slaagkansen van de betrokken leerling als dermate miniem moeten worden ingeschat, dat hem zelfs niet de mogelijkheid mag worden geboden om bepaalde studierichtingen aan te vatten.

Van een dergelijke omzichtige afweging valt, zo lijkt, in de bestreden beslissing geen spoor te ontdekken.

19. Wat voorafgaat, doet voorlopig ertoe besluiten dat de bestreden beslissing, door voor het aan verzoeker toegekende B-attest louter op de cijfers te steunen, niet deugdelijk is gemotiveerd.

20.1. De beroepscommissie refereert in de bestreden beslissing eveneens – en op het eerste gezicht uitvoerig – aan de studiehouding van verzoeker. Er wordt op gewezen dat hij “herhaaldelijk kansen [heeft] gekregen om proeven in te halen na de reguliere lestijd”, maar dat dit “dan blijkbaar te veel gevraagd [was], want hij ging er nauwelijks op in”. Volgens de beroepscommissie blijkt uit het

dossier dat verzoeker “een leerling [is] die voor school weinig doet én daarnaast ook de lessen geregeld stoort”. Dat heeft, naar het inzicht van de commissie, niet alleen een “weerslag op de resultaten”. Hoewel zij erkent dat deze studiehouding “op zichzelf geen reden [kan] zijn om [verzoeker] het oriënteringsattest A niet toe te kennen”, meent de beroepscommissie dat zij “die onvoldoendes met een strengere blik [mag] bekijken”.

20.2. Geen regel lijkt te verbieden dat de beroepscommissie zich op de studiehouding van de leerling steunt en daaruit zekere gevolgtrekkingen maakt. Evenwel is dit als element voor de eindbeoordeling – in dit geval: het toekennen van een B-attest – *prima facie* onvoldoende draagkrachtig. Immers, een zwakke studiehouding wordt verdisconteerd in de punten. Zoals de beroepscommissie in de bestreden beslissing zélf aangeeft, kan de studiehouding “op zichzelf” geen reden zijn om de leerling een A-attest te ontzeggen – het kan als element bij de eindbeoordeling op het eerste gezicht niet doorslaggevend zijn of de uitsluitende beweegreden vormen, maar enkel een aanvulling of versterking van andere motieven.

Van die andere motieven is evenwel hiervóór vastgesteld – voorlopig – dat ze niet vermogen de bestreden beslissing te dragen. Alsdan moet de conclusie zijn, zo lijkt, dat de studiehouding van verzoeker “op zichzelf” dat evenmin doet.

21. Dat aan een klassenraadsbeslissing een (decretaal verankerd) vermoeden van deskundigheid kleeft, lijkt niet van aard om wat voorafgaat, anders te zien.

Met dat vermoeden is de klassenraad *prima facie* immers geenszins vrijgesteld van de plicht om zorgvuldig en op deugdelijke gronden tot een beslissing te komen en de motieven die hem tot die beslissing drijven, uitdrukkelijk in de akte op te nemen.

Vooralsnog wordt geoordeeld dat diezelfde verplichting ook op de beroepscommissie rust.

22. De verwijzing naar de passus in de bestreden beslissing dat een clausulering voor álle studierichtingen met dubbele finaliteit “onverkort op haar plaats zou zijn”, lijkt weinig zinvol en doet op het eerste gezicht evenmin afbreuk aan wat voorafgaat. Immers, de beroepscommissie geeft zélf aan dat een clausulering voor de volledige dubbele finaliteit “niet in het belang van de leerling” is. Waarom die enkele zinsnede dan thans het hiervóór vastgestelde euvel zou vermogen te verhelpen, is niet *prima facie* zichtbaar. De verwerende partij erkent in de nota met opmerkingen trouwens dat de beroepscommissie “dit laatste [*versta*: een clausulering voor de volledige dubbele finaliteit] evenwel niet [heeft] gedaan” en bevestigt ook ter terechtzitting dat “daarop niet wordt teruggekomen”.

23. Tot slot, mag het argument in de nota met opmerkingen dat verzoeker onvoldoende slaagkansen heeft in het tweede leerjaar van de tweede graad omdat “diezelfde leerlijnen verder en op een hoger niveau worden uitgebouwd, terwijl hij in andere richtingen van de dubbele finaliteit – die niet op die sportspecifieke leerlijnen voortbouwen – wél voldoende perspectief behoudt”, onbesproken blijven.

Immers, dat motief lijkt niet terug te vinden in de bestreden beslissing zelf. Met wat niet uitdrukkelijk aan de beroepscommissie is toe te schrijven, vermag de Raad van State geen rekening te houden.

24. Het middel is in de aangegeven mate ernstig.

B. Tweede middel

25. In het tweede middel, waarin de schending wordt aangevoerd van het materiële motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel, herkauwt verzoeker op het eerste gezicht bepaalde aspecten van het eerste middel, namelijk

dat de beroepscommissie “de specifieke clausulering niet op draagkrachtige wijze afleidt uit de objectieve resultaten en verworven competenties van [verzoeker], maar daarbij in belangrijke mate steunt op zijn vermeende studiehouding, zijn omgang met remediëring en zelfs zijn dyscalculie”, dat de beroepscommissie niet aantoont hoe zijn studiehouding zich concreet vertaalt in onvoldoende slaagkansen voor de uitgesloten sportrichtingen en dat de commissie niet aantoont waarom precies de vastgestelde tekorten rechtvaardigen dat verzoeker wordt uitgesloten van onder meer de studierichting ‘Sport’, terwijl andere richtingen binnen deze dubbele finaliteit wel toegankelijk blijven.

26. Omdat die grieven reeds werden besproken, behoeven ze alhier geen nieuwe beoordeling.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

27. In een derde middel voert verzoeker de schending aan van het gelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel. Hij vat dit middel als volgt samen:

“89. De bestreden beslissing schendt het gelijkheidsbeginsel, in samenhang met het materiële motiveringsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel, nu uit de notulen van de delibererende klassenraad blijkt dat voldoende vergelijkbare leerlingen wezenlijk verschillend werden beoordeeld zonder dat daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording wordt gegeven.

90. In het bijzonder behaalden medeleerlingen [C] en [V] slechts 35% voor Gymnastiek en werden ook bij minstens één van hen ([C]) [...] uitdrukkelijke problemen inzake studiehouding, inzet en taakdiscipline vastgesteld, maar ontvingen zij niettemin een A-attest. [Verzoeker] behaalde daarentegen 40% voor hetzelfde onderdeel en voldoende tot goede resultaten voor nagenoeg alle overige sport gerelateerde onderdelen, maar zijn tekort voor Gymnastiek en zijn studiehouding worden mede aangewend om precies de sportgerichte vervolgopleidingen uit te sluiten. Nu de bestreden beslissing niet verduidelijkt welk relevant verschil tussen beide individuele dossiers deze onderscheiden behandeling rechtvaardigt, en evenmin verklaart waarom de positieve evolutie en overige sportresultaten van [verzoeker] niet tot eenzelfde gunstige prospectieve

beoordeling kunnen leiden, blijkt niet dat het verschil in behandeling op een objectief en pertinent criterium berust en redelijk evenredig is.”

Beoordeling

28. Leerlingen van eenzelfde klas verhouden zich tegenover elkaar niet als concurrenten voor een voordeel dat alleen aan één of aan enkelen onder hen kan worden toegekend, zoals het geval is bij een benoeming of de gunning van een overheidsopdracht.

Daarenboven zijn deliberatiesituaties die aan de oppervlakte als gelijk verschijnen, dat bij nader inzien niet omdat bij de beoordeling van het al dan niet slagen van een leerling niet enkel met het zuivere cijferresultaat rekening moet worden gehouden, maar óók met de individuele context van elke leerling afzonderlijk. Dat andere leerlingen wél een A-attest krijgen toegekend en voor een tekort worden “gedelibereerd”, bewijst op het eerste gezicht niet *ipso facto* een ongeoorloofde ongelijke behandeling.

Het komt er, zo lijkt, voor verzoeker dus op aan om aan de Raad van State aanwijzingen te verschaffen dat hij aan een andere beoordelingsmaatstaf is onderworpen dan andere leerlingen én zonder dat daarvoor een deugdelijke verantwoording bestaat. Het gelijkheidsbeginsel kan immers maar geschonden zijn indien in rechte en in feite gelijke gevallen ongelijk werden behandeld, zonder dat er voor deze ongelijke behandeling een objectieve verantwoording bestaat. Het behoort aan verzoeker, die aanvoert dat het gelijkheidsbeginsel werd geschonden, om in het verzoekschrift met concrete en precieze gegevens die schending aannemelijk te maken.

29. Verzoeker slaagt vooralsnog daarin niet.

30. Blijkens de notulen van de beslissing van de klassenraad van 30 juni 2026 is aan leerling C eveneens een B-attest, zelfs met clausulering voor de studierichtingen met doorstroomfinaliteit én dubbele finaliteit opgelegd.

Hoe verzoeker zich, ten opzichte van die medeleerling, ongelijk behandeld weet, blijft voor de Raad van State vooralsnog een raadsel.

31. Dezelfde notulen maken duidelijk dat de andere leerling waarmee verzoeker zich vergelijkt – leerling V – een A-attest heeft gekregen. Evenwel is voor die leerling slechts één onvoldoende vermeld. Inzicht in, bijvoorbeeld, de andere cijfers van die leerling biedt verzoeker niet.

Alleen al dáárom lijkt iedere vergelijking spaak te lopen.

32. Het middel is in geen dele ernstig.

VII. Conclusie

33. Er is voldaan aan de voorwaarden gesteld in artikel 17, §§ 1 en 5, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die cumulatief vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden toegewezen.

BESLISSING

1. De Raad van State beveelt de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de beroepscommissie van de vzw KOB A Regio Heist-op-den-Berg – Lier van 8 september 2026 waarbij aan XXXX een oriënteringsattest B, met clausulering voor de studierichtingen met doorstroomfinaliteit, Sportbegeleiding tso en Topsport (dubbele finaliteit) tso, wordt toegekend.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad van State wordt de identiteit van de verzoekende partij niet bekendgemaakt.

Dit arrest is uitgesproken op een oktober tweeduizend zesentwintig, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Jurgen Neuts,	staatsraad, waarnemend voorzitter,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Jurgen Neuts